

§ 6**Ökat fokus på arbete för vissa nyanlända invandrare och
avveckling av sfi-bonus****Svar på remiss från kommunstyrelsen av Ds 2013:61**

Dnr 1.6-787/2013

Socialnämndens beslut

1. Socialnämnden hänvisar till tjänsteutlåtandet som svar på remissen.
2. Socialnämnden överlämnar ärendet till kommunstyrelsen.
3. Paragrafen justeras omedelbart.

Ärendet

I promemorian föreslås att en nyanländ invandrare som deltar i insatser enligt lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare och utan godtagbart skäl avvisar ett erbjudet lämpligt arbete inte ska ha rätt till fortsatta insatser enligt lagen. Förvaltningen tillstyrker i huvudsak förslaget. Emellertid kan det få till konsekvens att den enskilde aktualiseras inom socialtjänstens försörjningsstöd, vilket inte är grundtanken med etableringsreformen.

Vidare föreslås att lagen (2009:657) om försöksverksamhet med prestationsbaserad stimulansersättning inom utbildning i svenska för invandrare och lagen (2010:538) om prestationsbaserad stimulansersättning inom utbildning för svenska ska upphöra. Förvaltningen tillstyrker förslaget.

Förvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2 oktober 2013.

Förslag till beslut

Ordföranden Anna König Jerlmyr m.fl. (M), ledamoten Ann-Katrin Åslund (FP), ledamoten Stina Bengtsson (C), ledamoten Ewa Samuelsson (KD), vice ordföranden Roger Mogert m.fl. (S) och ledamoten Stefan Nilsson m.fl. (MP) föreslog att nämnden skulle besluta enligt förvaltningens förslag till beslut.

Ledamoten Inger Stark (V) framlade ett annat förslag till beslut och föreslog att nämnden skulle besluta enligt detta förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställde förslagen till beslut mot varandra.

Nämnden beslutade utan omröstning enligt ordföranden Anna König Jerlmyr m.fl. (M), ledamoten Ann-Katrin Åslund (FP), ledamoten Stina Bengtsson (C), ledamoten Ewa Samuelsson (KD), vice ordföranden Roger Mogert m.fl. (S) och ledamoten Stefan Nilsson m.fl. (MP) förslag till beslut.

Reservation

Ledamoten Inger Stark (V) reserverade sig mot nämndens beslut enligt följande.

1. Socialnämnden beslutar enligt förvaltningens förslag om att SFI-bonusen ska avskaffas.
2. Socialnämnden avslår förvaltningens förslag om att en nyanländ som tackar nej till erbjudet arbete får sin etableringsplan avslutad.
3. Socialnämnden justerar paragrafen omedelbart

Vi ställer oss bakom förslaget att avskaffa SFI-bonusen och menar att det är andra faktorer än enbart ekonomiska som påverkar vilken tid det tar för en person att lära sig ett annat språk.

I förslaget förs argument fram om att regelverket för etableringsreformen ska rikta mot kraven som finns i det nya, hårdare regelverket som gäller för de arbetssökande som har arbetslöshetsersättning från och med 1 september 2013. Vi menar att målgruppernas förutsättningar och behov är så pass olika och att regelverken skiljer sig åt så väsentligt att det inte är lämpligt att rikta bedömningar och regelverk. Effekten av det nya regelverket för a-kassan är varken prövad eller utvärderad, varför det inte går att dra någon slutsats att ett införande av straff i etableringsreformen skulle medföra att målgruppen snabbare skulle komma ut i arbete. Vi anser att det snarare är tillgången på arbetstillfällen som styr möjligheten för individer att få arbete.

I det nya regelverket för a-kassa gäller att den som tackar nej till ett jobb eller arbetsmarknadspolitiskt program eller på annat sätt förlänger sin tid i arbetslöshet för första gången blir avstängd från rätten till ersättning i 5 dagar, andra gången i 10 dagar, tredje gången 45 dagar och fjärde gången förlorar rätt till ersättning tills

ett nytt arbetsvillkor är uppfyllt. Straffet som den nyanlände skulle få som ingår i etableringsreformen skulle enligt förslaget motsvara det straff som en mottagare av a-kassa skulle få fjärde gången som denne tackar nej till ett jobb. Den nyanlända personen förlorar sina rättigheter till de övriga insatser som finns i etableringsplanen som SFI, samhällsorientering, stöd av etableringslots (som därmed också blir av med sin ersättning) och andra aktiviteter som planen kan omfatta. Han eller hon förlorar också rätten till etableringsersättning och etableringstillägg per barn upp till 20 år och bostadsersättning för ensamstående. Det ska då tas med i räkningen att detta betydligt hårdare straff riktar sig till en språksvag grupp som har sämre förutsättningar att förstå och ta till sig instruktioner och regler. Risken för missförstånd är uppenbar.

Den nyanländ som får planen och därmed sin försörjning indragen av den här anledningen, hänvisas till kommunen. I Stockholms stad är dock praxis att utreda om personen kunde ha fått försörjning från annat system i första hand eftersom försörjningsstöd via kommunen är samhällets yttersta skyddsnät. Om individen själv har förorsakat inkomstförlusten, ges försörjningsstöd normalt sett inte av kommunen. En person som drabbas av den här regeln riskerar att slås ut till utanförskap. Det hade varit rimligare att stänga av etableringsersättningen i fem dagar i enlighet med de nya a-kassereglerna och inte låta etableringstillägget eller bostadsersättningen påverkas eftersom det är ersättningar som är tänkta att gå till barnen och bostad. Men vi anser inte att den här gruppen ska omfattas av något straff eftersom risken för missförstånd och att man inte tar hänsyn till andra faktorer som kan påverka, till exempel ohälsa, sociala faktorer eller planeringskrock med andra aktiviteter i etableringsplanen är för stor.

Målgruppen som omfattas av etableringsreformen, består av sådana personer som regeringen bedömt kommit till Sverige av skyddsvärda anledningar och som man har bestämt att ge stöd för att integrera sig i landet. Det handlar om människor som kommer från diktaturer och krigshärjade länder som har flytt en humanitärt svår situation. Många har svåra minnen att bära. Vi menar att man inte kan bortse från den problembilden, men inget av detta tas hänsyn till i förslaget. Tvärtom blir straffet hårdare för en person i denna målgrupp än för en som har a-kassa. Tiden i etableringsreformen är den enda tid som den nyanlände har att få chansen att studera SFI och delta i andra åtgärder som ska syfta till arbetsmässig och språkmässig integration som samhället

bekostar. Rätt att återuppta en etableringsplan gäller endast ett år från folkbokföring i en kommun. Med detta förslag förlorar den nyanlände som råkar ut för indragen etableringsplan den chansen.

Särskilt uttalande

Ledamoten Stefan Nilsson m.fl. (MP) lämnade följande särskilda uttalande.

Vi har svårt att tänka oss att det rör sig om särskilt många nyanlända invånare som erbjuds ett lämpligt arbete och tackar nej till det. Visst finns det en rimlighet i likartade regelverk, men problematiken är snarare den motsatta. Få är de människor som kommer till Sverige som inte blir överlyckliga över utsikten av ett arbete och att kunna klara sig själv.

Vår utgångspunkt är att de flesta vill arbeta. Det gäller att noga ta reda vad en bristande vilja att ta ett arbete beror på. Det är därigenom som hinder kan undanröjas och fler få arbete. Ibland kan de ha förklaringar, såsom dålig tilltro till att man klarar det, PTSD eller en förlamande oro för släktingar i krigssituation.

Det finns en klar problematisk del i förslaget. Det sägs att förslaget endast ska gälla för dem vars etableringsplaner huvudsakligen består av arbete eller arbetssökande, (alltså vid sidan av andra etableringsåtgärder) vilket beskrivs innebära mer än hälften av etableringsinsatsernas totala omfattning. Det här är knappast ett rättssäkert instrument. Det beror ju på hur handläggare bedömt en enskilds situation, och det är knappast orimligt att tro att handläggare gör olika bedömningar.

Vi vänder oss också mot det orimliga system som utvecklats för alla arbetssökande, med kraven på aktiviteter och ifyllande av aktivitetsrapporter. De arbetslösa hålls sysselsatta, ofta genom att söka jobb som på förhand är klart ger ett nej. Arbetsgivare vill inte lägga ut nya jobb i rädsla att bli överlupna med ansökningar. De arbetslösa som återkommande blir nekade får inte ökade chanser till jobb, och det leder knappast till ökad självkänsla.